

NEZAVISNOSLOŽENE REČENICE - USUSTAVLJIVANJE

vremensko trajanje aktivnosti	vrijeme ostvarivanja	sredstva, pomagala, alati
6 sati		e-sfera, udžbenik i radna bilježnica <i>Naš hrvatski 8</i> , zadatci u omotnicama na postajama, tableti, kockice pričalice

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI na razini aktivnosti

- prepoznati veznike u nezavisnosloženim rečenicama s pomoću tjelovježbe
- prisjetiti se sadržaja učenja o nezavisnosloženim rečenicama
- usustaviti znanje o nezavisnosloženim rečenicama umnom mapom
- predstaviti umnu mapu drugim učenicima
- provjeriti stečene spoznaje rješavanjem zadataka različitih kognitivnih razina timskim radom
- osmisliti digitalnu igru o nezavisnosloženim rečenicama
- napisati priču sa svim vrstama nezavisnosloženih rečenica
- analizirati vrste nezavisnosloženih rečenica u napisanoj priči

OPIS AKTIVNOSTI

1. aktivnost – Rečenična gimnastika

Učenici gimnastičkom vježbom *čučni – ustani* ponavljaju veznike nezavisnosloženih rečenica. Učitelj izgovara proizvoljno veznike nezavisnosloženih rečenica. Kada izgovori točan veznik učenici stoje, kada izgovori veznik koji ne pripada nezavisnosloženim rečenicama, učenici trebaju čučnuti. Učitelj odabire tempo izgovaranja veznika. Npr. ili (stoje), ali (stoje), dok (čučnu), da (čučnu), tek (stoje)... Pobjednik je učenik koji točno prepozna uz vježbu sve veznike nezavisnosloženih rečenica.

2. aktivnost – Jedna misao – jedna nezavisna rečenica

Učenici nabrajaju jednu ispod druge u svoje bilježnice nezavisnosložene rečenice koje su upoznali (ne smiju zaboraviti rečenični niz). O svakoj vrsti nezavisnosložene rečenice trebaju napisati jednu rečenicu koje se sjećaju iz sadržaja učenja.

Npr. rečenični niz – surečenice se povezuju zarezima, a ne veznicima, isključna – sadržaj jedne surečenice isključuje se iz sadržaja druge...

3. aktivnost – Umna mapa – Nezavisnosložene rečenice

- a) Učenik samostalno izrađuje umnu mapu Nezavisnosložene rečenice u nekom od digitalnih alata (<https://www.mindmeister.com/>, <http://popplet.com/>, <https://coggle.it/>) ili crtaju rukom. Umnom mapom učenik pokazuje temeljna znanja o svim vrstama nezavisnosloženih rečenica koje je učio. Osim teorijskog sadržaja, umna mapa treba sadržavati i primjere nezavisnosloženih rečenica.
- b) Učenici predstavljaju svoje umne mape objašnjavajući napisano i nacrtano.

4. aktivnost – Od postaje do postaje nezavisnosloženih rečenica

Učenik timski ponavlja znanje o nezavisnosloženim rečenicama rješavajući zadatke po postajama.

U učionici se nalazi pet postaja. Pri tome nije važan redoslijed, nego proći sve postaje i riješiti zadatke. Na jednoj postaji može biti samo jedan tim najduže 10 minuta.

Učitelj predlaže vođe timova koji naizmjenice biraju svoje članove do posljednjega učenika. Timova ima onoliko koliko ima postaja kako bi na početku rada svatko bio na drugoj postaji. Nakon što riješi zadatke na jednoj postaji, učenik vraća zadatke u omotnicu, ostavlja ih sljedećoj skupini i odlazi na novu postaju.

1. postaja – Učenici s pomoću tableta rješavaju drugu provjeru znanja dostupnu na e-sferi uz udžbenik *Naš hrvatski 8, Zaključna rečenica, Provjeravam što znam*.

Dogovaraju se i odgovaraju na pitanja i provjeravaju usvojenost nastavnih sadržaja.

2. postaja – Učenici povezuju jednostavne rečenice u odgovarajuću nezavisnosloženu rečenicu – 2. i 4. zadatak u radnoj bilježnici *Naš hrvatski 8, Nezavisnosložena rečenica – usustavljivanje*. Izvode kratak pisani zaključak o načinima povezivanja jednostavnih rečenica u nezavisnosloženu rečenicu.

3. postaja – Učenici samostalno osmišljavaju nezavisnosložene rečenice prema zadanim veznicima ili zaključuju o upotrebi sličnih veznika u različitim vrstama rečenica – 9. i 13. zadatak u radnoj bilježnici *Naš hrvatski 8, Nezavisnosložena rečenica – usustavljivanje*

4. postaja – Učenici usustavljuju znanje o pisanju zarezima u nezavisnosloženim rečenicama – 8. i 12. zadatak u radnoj bilježnici *Naš hrvatski 8, Nezavisnosložena rečenica – usustavljivanje*. Izvode kratak pisani zaključak o pisanju zarezima u nezavisnosloženim rečenicama.

5. postaja – Učenici određuju vrstu nezavisnosloženih rečenica u digitalnoj provjeri znanja dostupnoj na e-sferi uz udžbenik *Naš hrvatski 8, Zaključna rečenica, Provjeravam što znam, 1. provjera*.

5. aktivnost – Nezavisnosložene rečenice u e-obliku

- a) Učenici u skupinama trebaju osmisлити digitalnu igru (u poznatom im alatu – Wordwall, igra asocijacija, LearningApps... ili digitalnu križaljku, osmosmjerku...). Svi pojmovi koji se pojavljuju u osmišljenim digitalnim igrama trebaju biti povezani s vrstama nezavisnosloženih rečenica.
- b) Učenici predstavljaju svoje digitalne igre drugim učenicima koji ih trebaju riješiti (vršnjački se vrednuje točnost podataka u igri, zanimljivost igre i domišljatost u izvedbi).

6. aktivnost – Pričam ti priču u nezavisnosloženim rečenicama

Učenici s pomoću kockica pričalica trebaju napisati priču u kojoj će upotrijebiti sve vrste nezavisnosloženih rečenica, a zatim ih analizirati prema 14. zadatku u radnoj bilježnici *Naš hrvatski 8, Nezavisnosložena rečenica – usustavljivanje*

vrednovanje za učenje	vrednovanje kao učenje	vrednovanje naučenoga
Uputiti učenike u aktivnosti. Analizirati i komentirati sve aktivnosti.	Samovrednovanje umne mape u 3. aktivnosti. Vršnjačko vrednovanje osmišljenih digitalnih igara u 5. aktivnosti.	Vrednovanje priče s točno napisanim i analiziranim nezavisnosloženim rečenicama u 6. aktivnosti.

POVEZANOST S MEĐUPREDMETNIM TEMAMA

Učiti kako učiti

uku A.3.2. Učenik se koristi različitim strategijama učenja i primjenjuje ih u ostvarivanju ciljeva učenja i rješavanju problema u svim područjima učenja uz povremeno praćenje učitelja.

uku A.3.3. Kreativno mišljenje- učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.

uku D.3.2. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.

Osobni i socijalni razvoj

osr B.3.2. Razvija komunikacijske kompetencije i uvažavajuće odnose s drugima.

osr A.3.3. Razvija osobne potencijale.

Uporaba informacijsko – komunikacijske tehnologije

ikt A.3.2. Učenik se samostalno koristi raznim uređajima i programima.

NEZAVISNOSLOŽENE REČENICE

su rečenice u kojima su surečenice međusobno nezavisne (mogu se izdvojiti u samostalne zasebne rečenice); nezavisno složene rečenice sastoje se od dviju ili više surečenica; mogu biti VEZNIČKE (sklapaju se veznicima) i BEZVEZNIČKE (nižu se bez veznika i odvajaju samo zarezom)

SUPROTNE REČENICE

su rečenice u kojima se sadržaj jedne surečenice suprotstavlja sadržaju druge

a, ali, nego, no, već

SASTAVNE REČENICE

su rečenice nastale sklapanjem jednostavnih rečenica zbog bilo kakva zajedništva ili sličnosti njihova sadržaja

i, pa, te, ni, niti

RASTAVNE REČENICE

su rečenice koje se najčešće povezuju veznikom ili koji znači da im sadržaji ne idu zajedno, da se rastavljaju

ili, ili-ili

ISKLUJUČNE REČENICE

su rečenice u kojima se iz sadržaja prve surečenice isključuje ili izuzima dio sadržan u drugoj surečenici

samo, samo što, jedino, jedino što, tek

REČENIČNI NIZ

je bezveznička složena rečenica koja nastaje nizanjem uz pomoć zareza

,

ZAKLJUČNE REČENICE

su rečenice u kojima sadržaj druge surečenice proizlazi kao zaključak sadržaja prve surečenice

dakle, zato, stoga

**Naš
hrvatski**

100 NEZAVISNOSLOŽENIH REČENICA

1. Polako tonem u sanjarenje, jedino me pucketanje grančica vraća u stvarnost.
2. Počešljali smo se i spremni za izlazak izišli iz sobe.
3. Ne volim mrak, zato spavam s upaljenim svjetlom.
4. Ponudio nam je crveni sprej za kosu, ali to smo odmah odbili.
5. Stalno je umoran ili je zbog nečega ljut.
6. Niti mogu u vatri izgorjeti niti me može voda isprati.
7. Planet je bio malen, kralj je jedini na njemu stanovao, nije imao kime vladati.
8. Ipak nije prestao, nego je i dalje govorio svoje.
9. Izlet je bio vrlo zanimljiv, samo što je prekratk trajao.
10. Sve smo obavili, dakle sad smo slobodni.
11. Plutao je među morskim travama ili lovio ribu.
12. Voda se polako smirivala, no i dalje je ostajala mutna.
13. Doplivao je do rta, pomirisao kamen, mirno otplivao dalje.
14. Mi smo brojna obitelj, stoga nam nikad nije dosadno.
15. Preko tjedna je mirovao, tek je nedjeljom izlazio u šetnju.
16. Trebao sam spremiti stan ili barem oprati posuđe, no ja sam gledao televiziju. (3)
17. Obukli smo kapute i navukli rukavice i kape, a opet smo se smrzavali. (3)
18. Mnogo je radio, stoga je i uspio.
19. Dugo sam tako besciljno lutao, samo što se nisam izgubio.
20. Od nelagode nije gledao pred sebe, već je oborio pogled.

1. Zagrabio sam dosta te prešao jednim potezom po kosi.
2. Hrvoje i ja smo sjeli i nervozno tapkali nogama.
3. Ili ćemo pobijediti ili doživjeti poraz.
4. Ipak nije prestao, nego je i dalje govorio svoje.
5. Svi su u razredu dobra zdravlja, samo Ana često poboljeva.
6. Smuki je zgrabio naše ručnike te ih tutnuo u ormar.
7. Ne valja jesti masnu hranu ni piti žestoka pića.
8. Nika gleda kroz prozor ili visi na telefonu.
9. Pero bi išao na košarku te traži društvo.
10. Ili nema vremena ili nema strpljenja za duge šetnje.
11. Pisao sam dugo, križao pogrešne riječi, dopisivao ljepše.
12. Sve sam naučio, jedino me muči pisanje zareza.
13. Lijepa kosa pridonosi našem ljepšem izgledu, no ona ima i duboku simboliku u mnogim kulturama.
14. Sluge su imale kratku kosu, a u opisu vladara uvijek se spominje duga kosa.
15. Frizure su bile izložene nevjerojatnim modnim trendovima i neprekidno su se mijenjale
16. Stare su Egipćanke nosile ravnu kosu, Grkinje i Rimljanke plele su je u pletenice
17. Nositi je dugu ili je ošišati?
18. Posljednjih godina se pretvarao ili je znao što se događa.
19. Svaka vlas bila je počešljana, samo je jedan pramen kose stršao.
20. Nisi lijepo rekao, nego si vikao.

**Naš
hrvatski**

1. Nisi lijepo rekao, nego si vikao.
2. Brzinom munje skočio je pred mene, povukao me za rukav, odveo do ograde.
3. Nije mi donio niti je došao.
4. Njegov magarčić ugleda plast sijena te potrči tamo.
5. Jesen je bila sunčana, ali je često puhala bura.
6. Morao je hitno otputovati, samo što nije na vrijeme rezervirao kartu za zrakoplov.
7. Pročitat ćemo knjigu pa napisati osvrt za školu.
8. Knjigu ću pročitati u školskoj knjižnici ili ću je kupiti u knjižari.
9. Sljedeći vlak ne može čekati, dakle mora tražiti očev automobil.
10. Idemo u šumu, brat ćemo gljive, uživati na svježem zraku.
11. Karata više nije bilo te je morao pronaći drugo prijevozno sredstvo.
12. Nismo išli u kino, već smo posjetili prijateljicu.
13. List čitaju i roditelji i učenici, dakle moramo se potruditi.
14. Niti je bilo vlakova za Zagreb niti će ih biti sljedeća tri dana.
15. Želim čuti mišljenje profesora, ali nemam vremena napraviti rad ponovno.
16. Idi s nama u šetnju ili ostani sama u stanu.
17. Pišem pjesme, sviram gitaru, plešem u folklornome društvu.
18. Ništa nije razumio, tek ponavlja kao papagaj.
19. Znam, dakle postojim.
20. Ti ne možeš meni ništa reći, ali ja ću govoriti tebi.
21. Nije pjevao niti se veselio.

100 NEZAVISNOSLOŽENIH REČENICA

1. Donio je knjigu, otvorio ju je, pogledao na zadnju stranicu.
2. Znao je sadržaj pa ga je mogao prepričati.
3. Kupovat ću ili ću gledati izloge.
4. Mislila sam pobjeći, no nisam uspjela.
5. Ne gubite vrijeme, već se prihvatite posla.
6. Silazila je naglo, nestala u dubini, skljkala se s mola, bućnula u vodu.
7. Dugo sam tako besciljno lutao, samo što se nisam izgubio.
8. Osvježi me, razbudi, napijem se gorskog bisera.
9. Smiješi mi se, dakle nije se uplašio za mene.
10. Već su na ležajima ili sjede ispred kolibe uz vatru.
11. Ite sjedi na palubi svoga jedrenjaka, objema rukama obujmio koljena, čeka.
12. Možda si mogla otići, ali nisi željela, dakle ponovno se prijavi. (3)
13. Predadosmo se dakle na milost i nemilost valovima te po prilici za pola sata, od nagla nam se sjevernjaka, izvrnu čamac.
14. Često sam spuštao noge, a nisam dozeo do dna.
15. Prošao sam onda još pol milje, a nisam vidio nikakva traga ni kućama ni žiteljima ili ih barem – iznemogao, kakav bijah – nisam opazio. (3)
16. Ti su ljudi nadasve izvrsni matematičari i postigli su veliku savršenost u mehanici.
17. Danas sam skuhao ručak, dakle posuđe će oprati netko drugi.
18. Oni su me voljeli, zato sam pogledao prema njima.
19. Trebala im je nada u spas, a ja sam to imao.
20. U nama nastaju pogreške i u nama se ispravlja.

1. Sunce je dolazilo, jedino strah još nije nestao.
2. Izbacila je očnjake, grebala pandžama travu, lajala.
3. Nikad nam nije bilo bolje, samo nas oni još gnjave.
4. Zvijezda je nestala ili se sakrila.
5. Povukao sam se u osamu, dakle zaželio sam mir.
6. Učiteljica nas je svakodnevno bistrila, stoga je očekivala i rezultate.
7. Poželio sam mu pomoći, ali on nije dopuštao pa sam stalno razmišljao o njemu. (3)
8. Vidio sam odmah brod te sam se od srca veselio.
9. Pojavila se pred svima, no nisu je mogli prepoznati.
10. Napraviti ću sve, tek neću moći obrisati prašinu.
11. Reci mi i pomoz mi, a ja ću ti biti zahvalan, samo ti neću moći pokazati svu svoju ljubav. (4)
12. Razmišljao sam o dalekim putovanjima, samo što nisam mogao putovati pa mi je mašta bila jedina uzdanica. (3)
13. Miris mora širio se obalom, a brodovi su pozivali na ukrcaj, samo je jedan usamljeni dječak čekao i zamišljao dan putovanja. (4)
14. U mraku su se svi predmeti činili tamni, jedino su krijesnice osvjetljavale put.
15. Napiši mi pismo ili me obavijesti na neki drugi način.
16. Dječaci preskočiše lokvu, samo je Ante smočio nogavice.
17. Ne želim pješačiti toliko komad puta niti mislim doći prvi.
18. Pogledaj kroz prozor pa ćeš ga vidjeti.
19. Sanja je došla na igralište, ali nije igrala nogomet.
20. Sve smo rečenice uvijekbali, dakle spremni smo za pisanu provjeru znanja.

**Naš
hrvatski**